

نقش زکات در بنیه مالی حکومت اسلامی

فاطمه انصاری

سرشناسه	:	انصاری، فاطمه، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	:	نقش زکات در بنیه مالی حکومت اسلامی / [مؤلف] فاطمه انصاری.
مشخصات نشر	:	تهران: امه قلم، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	:	[۲۳۲] ص: ۵/۲۱/۱۴ س.م.
شابک	:	978-600-94246-3-4
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	چکیده کتاب به دو زبان فارسی و انگلیسی است.
یادداشت	:	کتابنامه: ص. [۲۲۷] - ۲۳۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	:	زکات
موضوع	:	زکات -- احادیث
موضوع	:	زکات -- جنبه‌های قرآنی
موضوع	:	اسلام و اقتصاد
بدی کنگره	:	۱۳۹۵ ۵۷/۴۸۶/۴۸۶ BP1۸۸۷
رده بندی دیویی	:	۲۹۷/۳۵۶
شماره کتاب سی ملر	:	۳۹۰۰۷۰۴

شابک: ۴ - ۳ - ۹۴۲۴۶ - ۶۰۰ - ۹۷۸

تهران: خیابان مفتح، خیابان سمیه، روی بانک ملی ایران، ساختمان ۱۱۸، واحد ۱

نقش زکات در بنیه مالی حکومت اسلامی

مؤلف: فاطمه انصاری

ناشر: امه قلم

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶

صفحه‌آرایی و طراحی جلد: واحد آماده‌سازی انتشارات امه قلم

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سفیر قلم

شمارگان: ۵۵۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

همه حقوق محفوظ است. هرگونه نسخه‌برداری، اعم از زیراکس و بازنویسی، ذخیره کامپیوتری، اقتباس کلی و جزئی (به جز اقتباس جزئی در نقد و بررسی و اقتباس در گیومه در مستندنویسی، و مانند آنها) بدون مجوز کتبی از ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	سیاسگزاری.....
۱۳	چکیده.....
۱۵	مقدمه.....
۱۷	پیشینه موضوع.....
۱۹	فصل اول: کلیات.....
۱۹	۱-۱- دیرینگی و تاریخچه زکات در ادیان توحیدی.....
۲۰	۱-۱- دیرینگی و تاریخچه زکات در ادیان توحیدی.....
۲۱	۱-۲- معنای زکات.....
۲۱	۱-۲-۱- معنی لغوی زکات.....
۲۲	۱-۲-۲- معنی اصطلاحی زکات.....
۲۲	۱-۲-۳- معنی زکات در قرآن.....
۲۳	۱-۲-۴- مطالب زکات در قرآن.....
۲۷	۱-۳- جایگاه زکات.....
۲۷	۱-۳-۱- جایگاه زکات در قرآن.....
۳۶	۲-۳-۱- جایگاه زکات در روایات.....
۴۳	۱-۴- آثار زکات.....
۴۳	۱-۴-۱- آثار فردی زکات.....
۴۶	۱-۴-۲- آثار اجتماعی پرداخت زکات.....
۴۷	۱-۴-۳- آثار ترک زکات.....
۵۰	۵-۱- زکات در شریعت الهی.....
۵۰	۱-۵-۱- ادله وجوب زکات از منظر قرآن و روایات.....
۵۳	۱-۵-۲- زکات در ادیان پیشین آسمانی.....
۵۴	۱-۵-۳- اهمیت زکات در اسلام.....

- ۴-۵-۱- تفاوت‌های اساسی زکات در اسلام با زکات در ادیان دیگر..... ۶۲
- ۵-۵-۱- تشریع زکات در اسلام..... ۶۳
- ۶-۵-۱- بررسی فلسفه تشریع زکات..... ۶۵
- ۷-۵-۱- زکات در نعمت مادی و معنوی..... ۶۷
- ۶-۱- احکام زکات..... ۶۹
- ۱-۶-۱- شرایط وجوب زکات (زکات دهنده)..... ۶۹
- ۲-۶-۱- زکات واجب و مستحب..... ۷۰
- ۳-۶-۱- مصارف زکات در اسلام..... ۷۳
- ۴-۶-۱- افراد ممنوع الزکات..... ۷۴
- ۵-۶-۱- زکات بر کافر..... ۷۶

فصل دوم: نقش زکات در بنیه مالی حکومت اسلامی..... ۷۷

- ۱-۲- نقش زکات در بنیه مالی حکومت اسلامی..... ۷۷
- ۱-۲- نقش زکات در بنیه مالی حکومت اسلامی..... ۷۸
- ۱-۲-۱- آثار پرداخت زکات بر حکومت..... ۸۱
- ۲-۱-۲- آثار عدم پرداخت زکات بر حکومت..... ۸۳
- ۲-۲- تأثیر زکات بر فقر..... ۸۵
- ۱-۲-۲- تعریف فقر..... ۸۶
- ۲-۲-۲- سهم فقرا از زکات..... ۸۹
- ۳-۲-۲- نظر اسلام درباره فقر..... ۹۰
- ۴-۲-۲- نظر سنتی غرب درباره فقر..... ۹۱
- ۵-۲-۲- میزان فقر در جهان..... ۹۲
- ۶-۲-۲- راهبردهای سازمان بین الملل برای مقابله با فقر..... ۹۴
- ۷-۲-۲- میزان فقر در جهان اسلام..... ۹۵
- ۸-۲-۲- چاره فقر در اسلام..... ۹۶
- ۹-۲-۲- نقش زکات در رویارویی با فقر..... ۹۸
- ۱۰-۲-۲- دلایل مهم جمع آوری ضعیف زکات در اغلب کشورهای مسلمان..... ۱۰۰
- ۳-۲- نقش زکات و تأمین اجتماعی در حکومت اسلامی..... ۱۰۲

- ۱-۳-۲- نقش مال در زندگی..... ۱۰۲
- ۲-۳-۲- اهمیت مال مشروع..... ۱۰۵
- ۳-۳-۲- دیدگاه اسلام در سرمایه داری..... ۱۰۵
- ۴-۳-۲- نظر سرمایه داری کمونیسم و کاپیتالیسم..... ۱۰۶
- ۵-۳-۲- زکات عالی ترین وسیله برای تأمین اجتماعی..... ۱۰۷

فصل سوم: مسایل مستحدثه زکات..... ۱۰۹

- ۱-۳- مسایل مستحدثه از نظر علامه محمد تقی جعفری..... ۱۱۰
- ۱-۱-۳- فلسفه تشریع زکات در آیات و روایات..... ۱۱۰
- ۲-۳- انحصار زکات در مواد نه گانه..... ۱۱۲
- ۳-۱-۱- زکات نقدین و پول..... ۱۱۲
- ۴-۱-۳- مالیات زکات..... ۱۱۳
- ۵-۱-۳- زکات..... ۱۱۳
- ۶-۱-۳- زکات و دین مدت..... ۱۱۳
- ۷-۱-۳- پولهای بانکی..... ۱۱۳
- ۸-۱-۳- زکات مال التجاره..... ۱۱۳
- ۹-۱-۳- دریافت و پرداخت زکات..... ۱۱۴
- ۱۰-۱-۳- زکات مواد نه گانه متناسب با زمان..... ۱۱۴
- ۲-۳- مسایل مستحدثه زکات از نظر حضرت آیت الله مسموعی جنوردی..... ۱۱۷
- ۱-۲-۳- فلسفه تشریع زکات در آیات و روایات..... ۱۱۷
- ۲-۲-۳- انحصار زکات در مواد نه گانه..... ۱۱۸
- ۳-۲-۳- اختیارات حاکم اسلامی در زکات و مالیات..... ۱۱۹
- ۴-۲-۳- اوراق بهادار و زکات نقدین..... ۱۲۰
- ۱-۲-۳- شناخت ماهوی نقدین..... ۱۲۰
- ۲-۲-۳- شرایط وجوب زکات در نقدین..... ۱۲۱
- ۳-۲-۳- آیا اوراق بهادار زکات دارد؟..... ۱۲۱
- ۳-۳- تحلیل مصارف هشتگانه زکات..... ۱۲۲
- ۱-۳-۳- آیا زکات باید به هشت قسمت مساوی تقسیم شود؟..... ۱۲۳
- ۲-۳-۳- علت وجود فقیر در جامعه..... ۱۲۴

۳-۴	مسائل مستحدثه در منظر حضرت آیت الله مکارم شیرازی	۱۲۵
۳-۴-۱	هم مالیات و هم زکات؟!.....	۱۲۵
۳-۴-۲	در حکومت اسلامی دو نوع مالیات؟!.....	۱۲۸
۳-۴-۳	تحلیلی بر مصارف هشتگانه زکات از دیدگاه آیت الله مکارم شیرازی	۱۲۸
۳-۵	بررسی آراء متقدمین و متاخرین فقه پیرامون نظریه پویایی زکات	۱۳۲
۳-۵-۱	انحصار در موارد ۹ گانه!.....	۱۳۲
۳-۵-۲	منابع زکات در قرآن	۱۳۳
۳-۵-۳	منابع زکات در روایات	۱۳۵
۳-۵-۴	نقد و بررسی	۱۳۶
۳-۶	بررسی اقوال فقهای شیعه در جمع بین روایات	۱۳۸
۳-۷	سخن آخر (برجہ گیری کلی از تحقیق)	۱۴۱
۳-۷-۱	زکات در تنوی عقل	۱۴۱
۳-۷-۲	زکات در امور جهین	۱۴۲
۳-۷-۳	نقد دیدگاه برخی رعایای حاضر درباره زکات	۱۴۳
۳-۷-۴	نقد و دیدگاه نگارنده بر مورد نقض زکات در بنیه مالی حکومت اسلامی	۱۴۵
۱۴۷	منابع و مأخذ	
۱۵۰	Abstract	

چنین

یکی از مسائل مهم جامعه وجود فقر و یکی از راه های مبارزه با آن پرداخت زکات و انفاق است. هدف اسلام از تشریع زکات، در هم شکستن مرزهای بین فقرا و اغنيا و در یک سطح قرار دادن همه مسلمانان است.

با توجه به هدف و فلسفه تشریع زکات بر آن شدم تا در مورد نقش زکات در بنیه مالی حکومت اسلامی تحقیقی ارائه دهم که شامل سه فصل کلی می باشد.

در فصل اول زکات و جایگاه آن در قرآن و روایات و ادیان پیشین، تاریخ وجوب و تشریع آن در اسلام، احکام و آثار آن بر فرد و اجتماع مورد بررسی قرار گرفته است که نتیجه مطالعه در این فصل خواننده را با زکات و فلسفه و آثار آن آشنا می کند.

در فصل دوم نقش زکات در بنیه مالی حکومت اسلامی بررسی می شود که در آن آثار پرداخت و یا عدم پرداخت زکات بر حکومت، تاثیر زکات بر فقر، فقر اسلام و غرب در مورد فقر و سرمایه داری و راهبردهای مقابله با فقر مورد بررسی قرار گرفته است که نتیجه مطالعه در این فصل خواننده را با اثر زکات بر حکومت آشنا می کند.

در فصل سوم مسائل مستحدثه زکات و پاسخ آن از دیدگاه علمای و فقهایی بررسی می شود که در آن تحلیل مصارف هشتگانه زکات، فرق زکات و مالیات، زکات در مورد زورق بهادار، علت وجود فقر در جامعه، زکات در ترازوی عقل، بررسی آرا متقدمین و متاخرین فقه، پیرامون پویایی زکات، نقد دیدگاه برخی علمای عصر و... مورد بررسی قرار می گیرد که مطالعه این فصل باعث روشن شدن بعضی از سوالات در ذهن خواننده می شود.

اهمیت زکات و چگونگی ویزه آن در مجموع آموزه‌های قرآن و عترت، موضوعی است که نیاز چندانی به بحث و گفتار ندارد. وقتی قرآن مجید ۳۲ بار مستقیماً از زکات یاد می‌کند که ۲۸ مورد آن همراه با نماز است، به میزان اهمیت آن به روشنی پی می‌بریم. اگر به این نکته توجه شود که، درصدها از قرآن به شکل‌های گوناگون به انفاق، صدقه و تعاون تاکید شده است، به ترسیم دقیق تری از میزان اهمیت موضوع در تعالیم قرآن دست خواهیم یافت. بدیهی است که احیا و فراگیر شدن فرهنگ بین‌فریضه در جامعه، نیازمند تلاشی وسیع در عرصه‌های مختلف است تا این رکن مهم، در جایگاه شایسته خود قرار گیرد. مطرح بودن زکات در کنار نماز در قرآن، این حقیقت را آشکار می‌سازد که نمی‌توان نماز را به تنهایی مطرح کرد و یکسویه به آن نگریست، بلکه به وضعیت جامعه و نگاه به خلاءهای اقتصادی و تلاش برای رفع آن، از جمله ضرورت‌هایی است که بدون پرداختن به آن، دین خدا اقامه نخواهد شد.

یکی از معضلات بزرگ اجتماع، فقر مالی و پیآمدهای زیانبار اجتماعی آن است. دنیای امروز برای حل این مشکل طرح‌هایی ارائه کرده که چندان مثبت ارزیابی نمی‌شوند، که در فصل دوم این تحقیق در مورد آن توضیح داده شده است پس در اسلام به بهترین شکل ممکن برای معضل فقر مالی چاره‌اندیشی شده است. اسلام فقر زدایی و تأمین اجتماعی را به وسیله‌ی بهترین دستور (ادای زکات) که جنبه‌ی عبادی نیز دارد به گونه‌ای مرتفع ساخته که می‌توان مشکل فقر را به طور نسبی ریشه کن کرد.

اهمیت این فریضه و روند اقتصادی و دینی و فرهنگی آن در اقتصاد اسلام و مسلمین، اینجانب را بر آن داشت تا تحقیقی در مورد نقش زکات در بنیه‌ی مالی حکومت اسلامی ارائه دهم. که در این راستا کتابهای زیادی را مورد تفحص قرار داده و مقالات زیادی مطالعه

کردم و این تحقیق را به روش کتابخانه گردآوری کرده ام تا در اختیار علاقمندان قرار دهم. امیدوارم که خداوند تبارک و تعالی به لطف خویش این اثر را پذیرفته و توفیق تحقیقات دیگر در باب فقه اسلامی به این حقیر عنایت فرماید.

این حقیر هرگز ادعایی مبنی بر خالی بودن این تحقیق از نقص ندارم و هرگونه انتقاد سازنده و راهنمایی که به کامل شدن آن کمک نماید با کمال امتنان می‌پذیریم و از درگاه با عظمت خداوند منان، توفیق انجام خدمت و تلاش بیشتر در راه اسلام و مسلمین را مسئلت می‌نمایم.

www.ketab.ir